

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI

Kokemuksia lapsivaikutusten arvioinnista
kouluverkkovalmistelussa, Päivi Raukko 6.3.2019

Case: Hämeenlinnan palveluverkkoselvitys

- Kaikkia palveluja ja koko kaupunkia koskeva
- Erityinen mielenkiinto koulu- ja päiväkotiverkossa
- Tavoitteena kaikille terveelliset ja turvalliset tilat
- Arvioitu peruskorjaus/uudisrakennustarve n. 100M€
- Valmistelu alusta asti avointa ja dialogista
- Kaikki materiaalit julkaistiin verkossa, paljon tilaisuuksia, esillä eri vaihtoehtoja
- Kesto n. 6 kk, tuloksena päätös palveluverkosta ja kiireellisenä käynnistettävät hankkeet
- Investointipäätökset osana TA-päätöksiä

Lapsivaikutusten arviointi

- Hämeenlinna on ensimmäinen Unicefin lapsiystävällinen kunta-tunnustuksen saanut kunta Suomessa
- Lapsen oikeus tulla kuulluksi itseään koskevissa asioissa
- Lavassa tärkeintä aito halu kuulla lapsia ja nuoria ja löytää kulloiseenkin tilanteeseen sopiva menetelmä
- Konsultoimme Unicefin ja THL:n lava-asiantuntijoita, tukea saimme myös maakunnallisesta lape-hankkeesta

Lasten kuuleminen palveluverkkovalmistelussa

- Lapsi tuottaa vapaasti – ei haeta vastausta tiettyihin kysymyksiin
- Kuulluksi tulemisen kokemus
- Muutosvaihtoehdot konkreettisesti ja selkeästi esille lapsille
- Kysymykset mahdollisimman yksinkertaisia
- Tiedotus huoltajille

Varhaiskasvatus ja esiopetus

- Hyödynnettiin olemassa olevaa materiaalia
 - Vasuproessin yhteydessä v. 2017 oli kerätty mittava materiaali, jossa selvitettiin lasten näkemyksiä Unelmien päiväkodista
 - V. 2016 oli tehty asiakaskysely, johon lapset olivat vastanneet huoltajan avustamana (397 lapsen vastaus mukana). Mukaan poimittiin kysymykset: ”Mitkä asiat päiväkodissa ovat mukavia?” ja ”Mitkä asiat päiväkodissa ovat kurjia?” Keskityttiin tilaratkaisuihin ja päiväkotiin rakennuksena.

Alakoululaiset

- Toteutettiin kuuleminen 5. luokkalaisille ryhmätyöskentelyn keinoin
 - valittiin neljä alakoulua, johon kohdistui eniten muutosta
 - toteuttajina kasvatus- ja opetuspäällikkö ja maakunnallisen Lape-hankkeen projektisuunnittelija (ei opettajat, rehtorit tai hallinnon valmistelijat)
- Nuorisovaltuusto toteutti webropol-kyselyn 5. ja 6. luokkalaisille
 - Koski kahta yläkoulua, joihin esitettiin useita vaihtoehtoja, arvioitiin vaihtoehtojen hyötyjä ja haittoja
 - Vastaajiksi valittiin seitsemän alakoulua, joista oppilaat siirtyvät jatkossa ko. yläkouluihin
 - Wilman kautta kyselylinkki henkilökohtaisesti oppilaille

Yläkoululaiset ja lukiolaiset

- Nuorisovaltuusto toteutti webropol-kyselyn yläkoulu- ja lukioverkkoon liittyvistä ratkaisuvaihtoehdoista (hyödyt ja haitat)
 - Mukana kaksi keskustalukiota, joita muutos koski
 - Mukana kaksi keskustan yläkoulua, joita muutos koski
 - Wilman kautta kyselylinkki henkilökohtaisesti opiskelijoille
- Oppilaskunnilta pyydettiin lausunnot
- Nuorisovaltuusto otti hyvin aktiivisen keskustelijan ja vaikuttajan roolin mm. yleisöosastokirjoitukset ja valmistellut puheenvuorot yleisötilaisuuksissa

Olivatko valitut menetelmät toimivia?

- Yläkoulujen ja lukkioiden sähköinen kysely

Vastaajia 339

- Lyseon koulusta 44 (9,8 % oppilaista)
- Kaurialan koulusta 117 (24,3 % oppilaista)
- Lyseon lukiosta 52 (10,4 % oppilaista)
- Kaurialan lukiosta 126 (24,7 % oppilaista)
- Vastausaika vain viikko

Aineiston käsittely

- Lava aineisto otettiin huomioon valmistelussa
- Jaettiin avoimesti kaupungin verkkosivuilla
- Esiteltiin valtuuston ja lautakuntien yhteistilaisuuksissa
- Webropol-kyselyjen tulokset välitettiin oppilaskuntien ja nuorisovaltuuston kautta takaisin kouluille
- Pykälään liitettiin kuvaus lapsivaikutusten arvioinnin toteutuksesta ja keskeisiä johtopäätöksiä

Mitä opimme?

- Suurissa muutoshankkeissa lava kannattaa tehdä eri menetelmin, pienissä voi valita kevyemmän tavan
- Aikaa pitää varata riittävästi
- Lavasta ei saa tulla tai siitä ei kannata tehdä ”ylimääräistä työtä” – tavat toimia kannattaa sopia silloin kuin iso muutos ei ole päällä
- Lapset ja nuoret osaavat ottaa kantaa, heillä ei ole ainoastaan oikeus tulla kuulluksi, heitä kannattaa kuulla